

APUNTS HISTÒRICS: D'UNA IDEA IL·LUSIONADA A UNA REALITAT

WOESSNER i CASAS, Soledad

Fundadora de l'Escola de Citologia Hematològica Soledad Woessner-Parc de Salut Mar (ECHSW-PSM).
Barcelona (Barcelonès). 3046swc@comb.cat

Rebut: 23 de febrer de 2020

Acceptat: 18 de març de 2020

Figura 1. Cartell anunciador del Primer curs d'Hematologia de l'Escola de Hematologia de la Universitat de Barcelona", de l'Hospital Clínic (1961). (Foto: Arxiu Dra. Soledad Woessner)

L'il·lustre professor Dr. A. Pedro Pons, director de la Clínica Mèdica A de l'Hospital Clínic de Barcelona, va fundar el 1957 l'Escola d'Hematologia. Va delegar la seva direcció al professor Pere Farreras Valentí, destacat internista i hematòleg, dotat d'un enorme carisma personal i d'un extensíssim bagatge científic i editorial, amb una visió pedagògica molt pràctica de la citologia, adquirida al costat dels eminents hematòlegs alemanys de l'època, els professors Rohr i Heilmeyer. Va ser el veritable impulsor del desenvolupament d'aquesta Escola. El 1968, després de

CITACIÓ DEL L'ARTICLE: WOESSNER I CASAS, Soledad. "L'Escola de Citologia Hematològica Soledad Woessner-Parc de Salut Mar. Apunts històrics: d'una idea il·lusionada a una realitat". A: *Gimbernat* [Barcelona], 2020; 73: 207-212. <https://doi.org/10.1344/gimbernat2020.73.12>

la seva sobtada mort, va assumir la direcció d'aquesta Escola el professor C. Rozman, que va aconseguir del Ministeri d'Educació i Ciència la denominació oficial d'Escola Professional d'Hematologia Farreras Valentí de la Universitat de Barcelona; aquesta Escola ha estat i segueix sent un centre de referència del saber hematològic en la seva vessant clínica, de laboratori i d'hemoteràpia. No és estrany que en aquest ambient d'excel·lència es despertés en molts joves, com a mi em va passar, un gran interès per l'Hematologia, tant en la seva vessant clínica com analítica.

L'activitat docent de l'Escola de Citologia Hematològica Soledad Woessner (ECHSW-PSM) s'inicia a l'Hospital de la Creu Roja de Barcelona el 1979 amb el primer curs de Citologia Hematològica impulsat per la Dra. Soledad Woessner i el Dr. Jordi Sans Sabrafen, ambdós professors de l' "*Escuela Profesional de Hematología Farreras Valentí*" de la Universitat de Barcelona. El 1997 l'equip de diagnòstic hematològic de l'Hospital de la Creu Roja, després d'un breu període a l'Hospital L'Aliança, s'incorpora al Servei de Patologia de l'Hospital del Mar dirigit pel professor Sergi Serrano. Dos anys més tard té lloc la creació i el reconeixement oficial de l'ECHSW-PSM, declarada d'interès sanitari per l'Institut de la Salut de la Generalitat de Catalunya i pel Consell Coordinador de la Formació Mèdica Continuada de Catalunya. El 2016 és reconeguda per la Facultat de Ciències de la Salut i la Vida de la Universitat Pompeu Fabra.

També forma part del Grup de Recerca Translacional en Neoplàsies Hematològiques GRETNHE de l'Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques.

UBICACIÓ I INSTAL·LACIONS

L'ECHSW-PSM està ubicada al Laboratori de Citologia Hematològica del Servei de Patologia de l'Hospital del Mar, actualment dirigit per la Dra. Belén Lloveras.

Disposa d'una aula amb un microscopi múltiple de 18 capçals (un per alumne i dirigit per un professor) i d'un arxiu de centenars de preparacions citològiques de sang, medulla òssia, ganglis limfàtics, melsa i altres teixits representatius de la gran majoria d'entitats hematològiques i extrahematològiques d'interès educatiu. Les llargues sessions d'observació microscòpica s'intercalen amb classes d'actualitzacions teòriques de les principals patologies hematològiques amb repercussió citològica.

DIRECCIÓ I PROFESSORAT

L'ECHSW-PSM està dirigida per les doctores Soledad Woessner i Lourdes Florensa, ambdues acadèmiques de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya. El professorat consta de quatre hematòlegs: Dra. M. Encarnación Pérez Vila, Dra. Anna Ferrer, Dra. Leonor Arenillas, Dr. Xavier Calvo; el patòleg Dr. Carlos Barranco i tres citogenetistes: Dra. Blanca Espinet, Dra. Marta Salido i Dra. Anna Puiggros. A més, compta amb tres tècnics de laboratori i un administratiu.

CURSOS

En l'actualitat s'imparteixen anualment dos cursos de Citologia Hematològica en el Diagnòstic Integrat; el primer trimestre d'enguany es celebrarà la seva 69a edició. Els objectius concrets d'aquests cursos de citologia són l'adquisició de la sistemàtica per a la valoració morfològica i la seva integració amb la resta de dades del pacient (història clínica, hemograma, bioquímica, citogenètica, citometria de flux, immunologia, biologia molecular, etc.) per tal d'efectuar un diagnòstic integrat correcte, imprescindible per poder adoptar decisions terapèutiques adequades en plena era de la medicina de precisió. La utilitat d'aquest curs queda avalada per l'existència d'una llarga llista d'espera de 3 a 4 anys i per les valoracions favorables fetes pels propis alumnes.

Tanmateix, s'imparteixen cursos de citologia dedicats específicament a les anomalies morfològiques de les síndromes mielodisplàsiques.

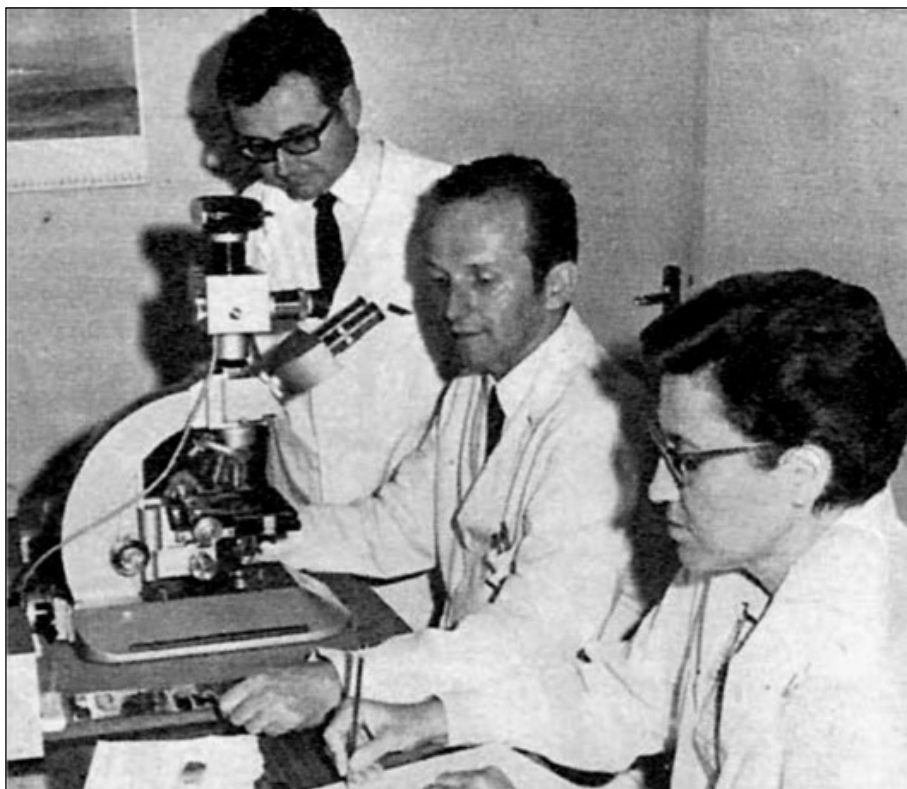
També s'han impartit cursos de cultius in vitro de progenitors mieloides, de citogenètica, de FISH i de miologia molecular.

REUNIONS

Es celebren també reunions mensuals del grup català de Citologia hematològica i del grup català de Citogenètica hematològica, ambdós grups de treball vinculats a la "*Sociedad Española de Hematología y Hemoterapia*", en què participen hematòlegs de totes les comarques catalanes aportant casos de diagnosi difícil o poc freqüents.

FORMACIÓ DE RESIDENTS

Col·laborem en la formació de residents d'Hematologia del nostre Hospital, de l'Hospital Joan XXIII de Tarragona, Hospital Son Llàtzer de Mallorca, Sant Joan de Déu-Fundació Althaia de Manresa, Vall d'Hebron de Barcelona i de diferents hospitals de la resta de l'Estat espanyol: La Paz, Ramón y Cajal, 12 de Octubre i La Princesa de Madrid, Carlos Haya de Màlaga, Miguel Servet de Zaragoza, Universitario de Jerez de la Frontera, Complejo Hospitalario de Jaén, Clínic de València, Virgen Arrixaca de Múrcia, Puerta del Mar de Cadis, Complejo Hospitalario Universitario de Vigo, Hospital Universitario Lucus Augusti de Lugo, Cruces de Bilbao, Clínic de Valladolid i, esporàdicament, d'Amèrica Llatina i d'Anglaterra.

Figura 2. Tres estudiosos de la citologia hematològica i acadèmics numeraris de la RAMC, Dr. J. Sans Sabrafen, Prof. C. Rozman i Dra. S. Woessner. (Foto: Arxiu Dra. Soledad Woessner).

Figura 3. Sopar de cloenda del Primer Curs d'Hematologia de l'“Escuela de Hematología de la Universidad de Barcelona”, de l'Hospital Clínic (1961). (Foto: “Pedro Pons (1898-1971). En homenatge”. CoMB, pàg. 353).

Figura 4. Sessió clínica-citològica amb microscopi de capçals múltiples, presidida pel Dr. J. Sans Sabrafen. (Foto: Arxiu Dra. Soledad Woessner).

Figura 5. Alumnes observant cèl·lules en un microscopi de capçals múltiples.

Figura 6. Equip docent, tècnics de laboratori i de secretaria de l'Escola de Citologia.
(Fotos: Arxiu Dra. Soledad Woessner).